

Pri pisanju se ravnajte po korakih:

1. *Začnite z nasprotjem ali z ugovorom.*
2. *Prikažite primerjavo* in primerjate nekaj boljšega od napadene- ga/nekaj slabšega od hvaljenega človeka.
3. *Dodajte pregovor*, ki graja/hvali pobudo storilca dejanja.
4. *Uporabite digresijo* (vsebinski odmik), ki naj vsebuje obreklji- vo/hvalevredno domnevo o preteklem življenju grajane/hvaljene osebe.
5. *Zavrnite misel na sočutje do/Okrepite misel na občudovanje* ta- kega človeka.

Pri obravnavi napak/vrlin upoštevajte sledeča vsebinska izhodišča: *zakonitost* (v skladu z zakoni in predpisi), *pravičnost* (v skladu z določe- nimi normami in načeli), *primernost/koristnost*, *uporabnost*, *spodobnost* (v skladu z moralnimi načeli) in *posledice*.

Primer:

Proti tiranu

(*uvod 1*) Sprejeli smo zakone in vladamo s pomočjo sodišč, zato mora po zakonih biti kaznovan tisti, ki skuša zakone izničiti. Če bi se tak človek zaradi oprostilne sodbe danes vedel prijazneje do ljudi v prihodnosti, bi mu morda lahko še spregledali kazen. A če se ga sedaj oprostijo, se bo v prihodnosti vedel še bolj nasilno; in kaj je pravičnega v tem, da smo popustljivi do človeka, ki predstavlja začetek tiranije?

(*uvod 2*)² Vsi ostali, ki so izbrani za porotnike, ne utrpijo nobe- ne škode, če obtoženega oprostijo. Če pa oprostijo obtoženega tirani- je, porotnikom to škodi, saj potem, ko tiran prevzame oblast, porotno sodstvo ne obstaja več.

(*nasprotje*) Zdi se mi, da si boste o namerah tega moža ustvarili na- tančnejšo sliko, če boste upoštevali namere naših prednikov. Nam v korist so iznašli vladavino brez gospostva in to upravičeno. Kajti v raz- ličnih obdobjih ljudi doletijo različne usode in povzročijo, da ti spre- menijo svoje mnenje. Zato so naši predniki iznašli zakone in popravi- li nestanovitnost usode s pomočjo nepristranskosti zakonov; tako so ustvarili enotno merilo razsojanja za vse. In to je vloga zakona v drža- vah, da popravi nesreče, ki jih je povzročila usoda.

2 Posamezni antični govorniški priročniki so v nekaterih vajah uporabljali pojem *uvod* v množini (tj. *prooemia*), s čimer so zaznamovali niz različnih izjav, ki bi lahko bile primerne za uvod v dejanskem govoru (Kennedy, 2003: 80).